

Nr 24/2018 (listopad)

Biuletyn Wydziału Nauk Historycznych jest informatorem o bieżącej działalności Wydziału. Zawiera najnowsze informacje związane z funkcjonowaniem naszej jednostki. Ukazuje się na początku każdego miesiąca i jest adresowany do społeczności Wydziału oraz wszystkich zainteresowanych jego działalnością. Informacje, które mają się w nim znaleźć należy przysyłać do: dr Emilii Ziółkowskiej - eziolkowska@umk.pl (Katedra Historii Sztuki i Kultury), mgr Aliny Sosnowskiej - also@umk.pl (Instytut Archeologii), dra Rafała Kleśty-Nawrockiego - erkaen@umk.pl (Katedra Etnologii i Antropologii Kulturowej), dra Piotra Rudery - piorud@umk.pl (Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii) i mgra Krystiana Chyrkowskiego - kch7@umk.pl (Instytut Historii i Archiwistyki). Więcej informacji znajdą Państwo również na www.wnh.umk.pl i wydziałowym Facebooku.

NOMINACJE, NAGRODY I JUBILEUSZE

Stypendium Rektora dla dr hab. A. Noryśkiewicz

Dr hab. Agnieszka M. Noryśkiewicz z Instytutu Archeologii otrzymała stypendium Rektora UMK za wysoko punktowaną publikację naukową pt. „Leaf wax n-alkane distributions record ecological changes during the Younger Dryas at Trzechowskie paleolake (northern Poland) without temporal delay”, która ukazała się w czasopiśmie „Climate of the Past” (t. 14, nr 11 2018, s. 1607–1624; Impact Factor ISI: 3.174, punktacja MNiSW: 40.000).

Złoty medal dla prof. dr hab. J. Łukaszewicz

Prof. dr hab. Jadwiga Łukaszewicz z Instytutu Archeologii została uhonorowana złotym medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” – najwyższym odznaczeniem przyznawanym w dziedzinie kultury osobom lub instytucjom wyróżniającym się w dziedzinie twórczości artystycznej, działalności kulturalnej lub ochronie kultury i dziedzictwa narodowego. Prof. dr hab. Jadwiga Łukaszewicz została wyróżniona za **pracę na rzecz konserwacji i ochrony zabytków** w Polsce oraz za osiągnięcia naukowe i dydaktyczne w tym zakresie. Odznaczenie zostało wręczone podczas gali „Kocham Zabytki. 100-lecie służb konserwatorskich”, która odbyła się 23 listopada br. w Filharmonii Narodowej w Warszawie.

Nowy redaktor prowadzący

Dr hab. Małgorzata Fedorowicz-Kruszewska, prof. UMK z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii, począwszy od numeru 1 za 2018 rok, pełni funkcję redaktora prowadzącego w wydawanym od 1942 roku czasopiśmie naukowym „Ankara Univeristy The Journal of the Faculty of Languages and History-Geography” (Ankara Universitesi Dil Ve Tarih – Cografya Facultesi Dergisi) e-ISSN 2459-0150.

Książka o grafice łowieckiej na medal

28 listopada br. odbyły się w Poznaniu uroczystości z okazji 95-lecia Polskiego Związku Łowieckiego. Z tej okazji dr hab. Arkadiusz Wagner z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii otrzymał Medal Świętego Huberta, nadawany przez kapitułę Odznaczeń Łowieckich za "szczególne osiągnięcia w propagowaniu kultury i sztuki łowieckiej". Wiąza

się one z opublikowaniem przez niego katalogu-albumu pt. "Łowiectwo w grafice europejskiej XV-XVIII wieku z kolekcji Ryszarda Wagnera" oraz innych tekstów dotyczących zagadnień książki i sztuki łowieckiej.

KONFERENCJE, SYMPOZJA, SESJE

Lotnictwo polskie w walce o granice Niepodległej 1918–1921

W dniach 6-7 listopada br. we Wrocławiu odbyła się konferencja zorganizowana przez Instytut Pamięci Narodowej - Oddział we Wrocławiu, Instytut Historii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Instytut Historii i Archiwistyki UMK oraz Akademię Wojsk Lądowych we Wrocławiu i Światowe Stowarzyszenie Lotników Polskich, zatytułowana: „Lotnictwo polskie w walce o granice Niepodległej 1918–1921”. Jednym z jej organizatorów był prof. dr hab. Aleksander Smoliński.

O bibliotekach dziecięcych w Turcji

W dniach 14-17 listopada br. w Nevşehir (Turcja) dr hab. Małgorzata Fedorowicz-Kruszewska, prof. UMK i dr hab. Tomasz Kruszewski, prof. UMK z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii wzięli udział w First International Children's Libraries Symposium. Organizatorami symposium były: University of Marmara, Department of Information and Records Management; Republic of Turkey Ministry of Culture and Tourism Libraries and Publications General Directorate; Republic of Turkey Ministry of Development Directorate of KOP Regional Development Administration. Obydwoje wygłosili referaty: Education for sustainable development in children's libraries. Attempt to indicate areas of activities (dr hab. M. Fedorowicz-Kruszewska, prof. UMK); Psychological techniques of library work with children (dr hab. T. Kruszewski, prof. UMK). Pracownicy INiB zasiadali również w Komitecie naukowym symposium.

Natura - Homines - Historia

W dniach 15-16 listopada br. odbyła się II konferencja z cyklu „'Natura - Homines - Historia': Interpretacje przyrody w przeszłości. Rozumienie, znaczenia, symbole”. Wzięło w niej udział ponad 20 uczestników z całej Polski - obok historyków byli to m.in. filolodzy, archeolodzy i antropolodzy. Organizatorami były: Wydział Nauk Historycznych UMK, Instytut Historii i Archiwistyki, Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Toruniu.

Trzecie „Polskie zmagania o niepodległość w XX wieku”

16 listopada br. w Collegium Humanisticum odbyła się XXVIII konferencja naukowa „Polskie zmagania o niepodległość w XX wieku”, której głównym organizatorem jest Fundacja Generał Elżbiety Zawackiej. Oprócz części naukowej, na której wygłoszono 9 referatów, odbyły się też warsztaty historyczne dla uczniów. Współorganizatorami konferencji były Wydział Nauk Historycznych UMK i Instytut Historii i Archiwistyki.

Etnolodzy Without Borders

Dr Tomasz Kalniuk z Katedry Etnologii i Antropologii Kulturowej wraz z Jackiem Bednarkiewiczem – studentem 3 roku etnologii – antropologii kulturowej, w dniach 16-18 listopada br. uczestniczyli w VII edycji międzynarodowej konferencji „Ethnology Without Borders: Field(s) without borders: anthropological reflection on the nature of

contemporary world”, na której Jacek Bednarkiewicz wygłosił referat pt.: „Ethnology students at internship in the museum – report from work”.

Międzynarodowa konferencja „(Re)konstrukcja państwa a sztuka w Europie Środkowo-Wschodniej 1918-2018”

W dniach 19–21 listopada br. na Zamku Królewskim w Warszawie odbyła się międzynarodowa konferencja „(Re)konstrukcja państwa a sztuka w Europie Środkowo-Wschodniej 1918–2018”, współorganizowana przez Zamek Królewski w Warszawie, Centrum Europejskie Uniwersytetu Warszawskiego oraz Zakład Historii Sztuki Nowoczesnej Katedry Historii Sztuki i Kultury WNH UMK. Konferencja, towarzysząca wystawie „Znaki wolności. O trwaniu polskiej tożsamości narodowej”, dotyczyła relacji między kulturą artystyczną a aparatem władzy i państwowymi instytucjami w różnych okresach historycznych i systemach politycznych poszczególnych krajów regionu Europy Środkowo-Wschodniej. Trzydniowe obrady zgromadziły referentów wywodzących się z 18 krajów: Litwy, Łotwy, Estonii, Finlandii, Ukrainy, Polski, Niemiec, Belgii, Słowacji, Czech, Rumunii, Węgier, Bułgarii, Słowenii, Grecji i Hiszpanii, a także Stanów Zjednoczonych i Australii.

Metody geofizyczne w archeologii polskiej

W dniach 21–23 listopada br. w Instytucie Archeologii odbyła się międzynarodowa konferencja pt. „Metody geofizyczne w archeologii polskiej”. Głównymi organizatorami byli: Instytut Archeologii UMK, Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk oraz Instytut Archeologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Patronat nad konferencją objął Rektor UMK – prof. dr hab. Andrzej Tretyn oraz Narodowy Instytut Dziedzictwa i International Society of Archaeological Prospection (ISAP).

Podczas obrad szczególną uwagę zwrócono na rolę metod geofizycznych w ochronie dziedzictwa kulturowego. Metody te wykorzystywane są głównie w realizacji projektów poznawczych, a przykłady ich zastosowania w rozpoznaniu stanowisk zagrożonych realizacją inwestycji, choć liczniejsze niż w latach poprzednich, wciąż odbiegają liczbą od krajów wiodących w geofizyce archeologicznej. Korzystając z obecności zaproszonych na konferencję przedstawicieli służb konserwatorskich, prowadzono dyskusje o miejscu badań nieinwazyjnych w praktyce konserwatorskiej. Była to również okazja do podjęcia tematów: teorii archeologii i geofizyki archeologicznej, studiów krajobrazowych, jak również standardów prowadzenia badań geofizycznych oraz sposobów prezentacji, interpretacji, publikowania i archiwizowania gromadzonych danych.

WYKŁADY i ODCZYTY

Wykład prof. Sudzińskiego

5 listopada br. w siedzibie Towarzystwa Naukowego w Toruniu wykład otwarty pt. „Rozwój badań naukowych nad najnowszą historią Torunia” wygłosił prof. dr hab. Ryszard Sudziński, emerytowany pracownik Instytutu Historii i Archiwistyki.

Międzynarodowy Dzień Archeologii

14 listopada br. na zamku biskupów w Lidzbarku Warmińskim obchodzony był Międzynarodowy Dzień Archeologii. Z tej okazji dr hab. Krystyna Sulkowska-Tuszyńska, prof. UMK z Instytutu Archeologii zaprezentowała w sali

wielkiego refektarza wykład pt. „Archaeologia magistra vitae est, czyli o badaniach archeologicznych wokół kościoła św. Jakuba w Toruniu”. W ramach obchodów odbyły się też warsztaty, podczas których młodzież zapoznała się z kaflami i naczyniami używanymi na zamku w XV–XVI wieku; dostępna też była wystawa, niedawno otwarta w piwnicach zamku, obrazująca dzieje budowlane rezydencji w Lidzbarku.

The European Relations of King Matthias Corvinus (1458-1490)

15 listopada br. na Wydziale Nauk Historycznych gościł Profesor Attila Barany z Uniwersytetu w Debreczynie, który wygłosił wykład pt. „The European Relations of King Matthias Corvinus (1458-1490)”.

O user experience w projektowaniu

20 listopada br., na zaproszenie prof. dr hab. Ewy Głowackiej, Rafał Jara - Partner & creative director, FABRIC STUDIO wygłosił w Auli Collegium Humanisticum wykład pt. "User Experience – projektowanie pozytywnego doświadczenia użytkowników systemów informacyjnych".

Wykład gościnny

26 listopada br. gościnny wykład wygłosiła dr Martina Bolom-Kotari z Uniwersytetu w Hradcu Králové. Wykład nosił tytuł „The Development of the Czech Archival Science from the Middle Ages until the Present (Rozwój czeskiej archiwistyki od średniowiecza do współczesności)”.

AKTYWNOŚĆ KÓŁ NAUKOWYCH

Siły Zbrojne RP - historia i tradycja

27 listopada br. odbyła się II Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Siły Zbrojne RP - historia i tradycja”, przygotowana przede wszystkim siłami członków Wojskoznawczego Koła Naukowego; towarzyszyły jej m.in. pokaz mundurów wojska polskiego i zwiedzanie toruńskiej Starówki z przewodnikiem.

O tym się nie mówi...

29 listopada br. odbył się kolejny wykład z cyklu "O tym się nie mówi...". Gościem spotkania była dr Martyna Grądzka-Rejak, która wygłosiła prelekcję „Stosunki polsko-żydowskie podczas II wojny światowej”. Wykład zorganizował Instytut Historii i Archiwistyki oraz Koło Naukowe Badaczy Białych Plam.

Nowe Koło Naukowe w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliologii

29 października br. zarejestrowane zostało Koło Naukowe Doktorantów „Pytanie”. Swoją działalność prowadzić będzie przy Instytucie Informacji Naukowej i Bibliologii. Działalność Koła będzie się koncentrować wokół zagadnień dotyczących społeczności internetowych, cyberbezpieczeństwa, eyetrackingu, nowych technologii, mediów społecznościowych, czytelnictwa, profesjonalnego wyszukiwania informacji, deep web, Open Access, Architektury Informacji, UX. Prezesem Koła została mgr Weronika Kortas, a Wiceprezesa to mgr Piotr Chmielewski i mgr inż. Adam Szalach. Opiekę naukową Koła sprawować będzie dr hab. Veslava Osińska.

Pierwszym punktem w planie działalności na rok 2018/19, który od razu doczekał się realizacji, jest zorganizowanie Konferencji Naukowej w ramach Dnia Architektury Informacji, która odbędzie się 23 lutego 2019 roku. Więcej informacji na stronie Koła: <http://kndpytanie.strikingly.com>.

INNE WYDARZENIA

Europejski komponent w kodzie kulturowym rosyjskiego miasta na Syberii

5 listopada br. w sali Rady Wydziału Nauk Historycznych odbyło się spotkanie w ramach Debat Wydziału Nauk Historycznych. Wykład pt. "Европейский компонент в культурном коде русского города Сибири" ("Europejski komponent w kodzie kulturowym rosyjskiego miasta na Syberii") wygłosiła dr hab. Maria Czornaja, profesor Tomskiego Uniwersytetu Państwowego.

Miody i pszczelarstwo w Azji. Indie i Indonezja

6 listopada br. w Muzeum Toruńskiego Piernika odbyło się spotkanie pt. "Miody i pszczelarstwo w Azji. Indie i Indonezja" z dr. Rafałem Beszterdą, pracownikiem Katedry Etnologii i Antropologii Kulturowej, kierownikiem pracowni Studiów Azjatyckich (Laboratory of Asian Studies). Wydarzenie odbyło się w ramach projektu "Piernikowe Laboratorium", realizowanego w ramach programu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Edukacja Kulturalna.

Objazd naukowy studentów historii sztuki

W dniach 8–9 listopada br. studenci historii sztuki wzięli udział w objeździe zabytkoznawczym po Wielkopolsce, w ramach którego zwiedzili Kórnik, Rogalin, Gniezno, Mogilno i Strzelno. Wyjazd zorganizowały: dr Ewa Doleżyńska–Sewerniak, dr Magdalena Maciudzińska–Kamczycka i dr Emilia Ziółkowska.

Listopadowy Wieczór Wspomnień

20 listopada br. odbyło się kolejne spotkanie wspomnieniowe organizowane przez WNH. Wspominano prof. Kazimierza Jasińskiego, prof. Andrzeja Tomczaka, prof. Jerzego Serczyka, prof. Marię Jaczynowską, prof. Stanisława Alexandrowicza, prof. Krystynę Melkowską, prof. Sławomira Kalembkę, dr. Andrzeja Nieuważnego.

Prof. dr hab. Jan Wiktor Sienkiewicz w Chicago

W ramach inicjatywy historycznej Instytutu Pamięi Narodowej oraz Zrzeszenia Nauczycieli Polskich w Ameryce „Przystanek Historia”, prof. dr hab. Jan Wiktor Sienkiewicz zaprezentował cykl wykładów oraz udzielił kilku wywiadów dla radia i prasy polonijnej w Chicago. Jedno z tych wystąpień pt. „Polska sztuka i polscy artyści wobec obchodów Millenium Chrztu Polski na emigracji” odbyło się 3 listopada br. w Jezuickim Ośrodku Milenijnym. Ponadto prof. dr hab. Jan Wiktor Sienkiewicz udzielił półgodzinnego wywiadu, poświęconego polskiej sztuce na emigracji w minionym stuleciu, dla Radia w Chicago "WPNA 103.1 FM – Polish-American Mix".

Goście Polskiej Misji Historycznej w Würzburgu

W listopadzie br. w Polskiej Misji Historycznej gościli kolejni stypendyści. Dr hab. Dorota Siemieniecka, prof. UMK oraz dr Kamila Majewska z Wydziału Nauk Pedagogicznych UMK prowadziły badania dzięki grantowi ufundowanemu przez JM Rektora prof. dr. hab. Andrzeja Tretyna. Ze stypendiów Bawarskiej Kancelarii Państwowej skorzystało dwóch doktorantów innych uczelni. Mgr Piotr Goltz z Uniwersytetu Warszawskiego zbierał materiały na temat dziejów Italii i Rzeszy w XIV wieku. Z kolei mgr Patrick Starczewski z Uniwersytetu Wrocławskiego dokonał kwerendy bibliotecznej w związku z tematem pracy doktorskiej o dolnośląskim przemyśle zbrojeniowym na przełomie XIX i XX wieku. Lista wszystkich stypendystów i gości Misji: <http://pmh.umk.pl/start/stypendysci-i-goscie-pmh>.

Wykłady i spotkania ze stypendystkami

W listopadzie br., w biurze Misji odbyły się trzy otwarte dla publiczności spotkania, podczas których stypendyści przedstawili prowadzone przez siebie badania. Referaty zostały wygłoszone w języku niemieckim lub angielskim. Bliższe informacje: <http://pmh.umk.pl/start/aktualnosci>.

Seminarium studyjne

W listopadzie br. odbyło się kolejne, dziesiąte już seminarium studyjne w Bad Kissingen. Od czterech lat Polska Misja Historyczna jest współorganizatorem tych spotkań, wraz z Haus des Deutschen Ostens oraz Katedrą Bawarskiej i Frankońskiej Historii Regionalnej Uniwersytetu Erlangen-Norymberga. W tym roku seminarium było poświęcone tematowi mniejszości etnicznych, religijnych, społecznych w średniowieczu oraz nowożytności. Wśród referatów znalazły się wystąpienia dwojga toruńskich historyków: prof. dr hab. Roman Czaja - „Die preußische und slawische Bevölkerung in den deutschrechtlichen Städten im Ordensland im Mittelalter”, dr Renata Skowrońska - „Hauländer. Die Ansiedlung der Mennoniten in der Rzeczpospolita in der Frühen Neuzeit”. Bliższe informacje: <http://pmh.umk.pl/de/tatigkeit/wissenschaftliche-tagungen/minderheiten-im-mittelalter-und-in-der-fruhen-neuzeit-10-hdo-studienwoche-in-bad-kissingen>.

Wykłady na 100-lecie niepodległości

14 oraz 21 listopada br. odbyły się kolejne wykłady związane z rocznicą 100-lecia niepodległości Polski. Prof. dr hab. Ryszard Kaczmarek z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach przedstawił referat pt. „Polen wieder auf der Karte Europas. Das Jahr 1918 und seine Bedeutung für die polnische Unabhängigkeit und Bildung eines modernen Staates”. W następnym tygodniu odbył się wykład dr Doroty Schreiber-Kurpiers z Niemieckiego Towarzystwa Oświatowego w Opolu „Polen als ein christliches Land. Die Rolle der katholischen Kirche bei den Bestrebungen nach Unabhängigkeit im 19. und 20. Jahrhundert”. Wykłady zostały zorganizowane przez Polską Misję Historyczną we współpracy z Biblioteką i Archiwum Diecezjalnym, pod patronatem konsula generalnego Andrzeja Osiaka. Sponsorami są: Konsulat Generalny w Monachium oraz Biskupstwo w Würzburgu. Bliższe informacje: <http://pmh.umk.pl/de/jubilaum-100-jahre-unabhangigkeit-polens-drei-vortrage-im-oktober-und-november-2018-in-wurzburg>.

Konkursy stypendialne

W listopadzie br. ogłoszono konkurs na stypendia Polskiej Misji Historycznej w 2019 roku (ufundowane przez Bawarską Kancelarię Państwową). We wskazanym w ogłoszeniu terminie wpłynęło 29 wniosków naukowców z różnych uczelni i instytutów. Obecnie są one oceniane przez członków Komisji.

DOKTORATY I HABILITACJE

Stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie historia:

- Monika Płuciennik - *Polska terminologia archiwalna w źródłach prawa*; promotor: dr hab. Władysław Stępnik; data nadania stopnia: 13 listopada 2018

NOWE PUBLIKACJE

- Jarosław Dumanowski, Magdalena Kasprzyk-Chevriaux, *Kapłony i szczeżuje. Opowieść o zapomnianej kuchni polskiej*, Wołowiec: Czarne, 2018.

Opracowanie:

dr Emilia Ziółkowska, mgr Alina Sosnowska, dr Rafał Kleśta-Nawrocki, dr Piotr Rudera, mgr Krystian Chyrkowski, mgr Małgorzata Lewandowska, mgr Izabela Kujawska, mgr Ewa Jaroszevska, mgr Przemysław Krysiński.